پروتکل کارآزمایی بالینی
مرکز ثبت کارآزمایی بالینی ایران

۱۴۰۵/۰۸/۱۷

اثربخشی آموزش تفکر واگرا بر خلاقیت، اعتماد به نفس و خودکارآمدی

چکیده پروتکل

هدف ازمطالعه
تعیین اثربخشی آموزش تفکر واگرا بر خلاقیت، اعتماد به نفس و خودکارآمدی در دانش آموزان
طراحی
این مطالعه یک کارآزمایی بالینی تصادفی شده، دو گروه موازی و دو سویه کور است که در فاز ۲ بر روی ۳۰ دانش‌آموز دختر دوره متوسطه دوم شهرستان ایذه (۱۵ نفر در هر گروه) انجام می‌شود. تخصیص نمونه‌ها به روش تصادفی ساده با استفاده از تابع RAND در نرم‌افزار اکسل انجام می‌گیرد؛ ابتدا هر شرکت‌کننده کد شناسایی دریافت و بر اساس عدد تصادفی مرتب شده، به دو گروه ۱۵ نفری تقسیم می‌شوند.
نحوه و محل انجام مطالعه
در این پژوهش از روش تحقیق آزمایشی میدانی و از نوع طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون گسترده استفاده خواهد شد. پژوهش در مدارس متوسطه دوم دخترانه در شهر ایذه انجام می‌شود. تمام شرکت‌کننده‌ها و مربیان آموزشی و ارزیابی‌کننده‌ها که داده‌ها را تفسیر می‌کنند و همه اطلاعات محرمانه و برای شرکت‌کننده‌ها اسم اختصاری در نظر گرفته می‌شود.
شرکت کنندگان/شرایط ورود و عدم ورود
شرایط ورود حداقل 15 و حداکثر 18 سال داشته باشند دانش آموز دوره متوسطه دوم باشند رضایت جهت شرکت در پژوهش داشته باشند شرایط عدم ورود داشتن بیماری جسمی که در روند درمان اختلال ایجاد کند مصرف داروهای روانپزشکی سابقه مصرف مواد مخدر یا روان گردان داشته باشند.
گروه‌های مداخله
گروه مداخله: آموزش تفکر واگرا بر اساس پروتکل بدری و همکاران ۱۳۹۲، در ۱۲ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای، هفته‌ای یک جلسه به‌صورت گروهی اجرا می‌شود. گروه کنترل: هیچ‌گونه مداخله‌ای دریافت نمی‌کنند.
متغیرهای پیامد اصلی
خلاقیت؛ اعتماد به نفس؛ خودکارآمدی.

اطلاعات عمومی

علت بروز رسانی
نام اختصاری
اطلاعات ثبت در مرکز
شماره ثبت کارآزمایی در مرکز: **IRCT20260823070758N1**
تاریخ تایید ثبت در مرکز: **2026-08-24, ۱۴۰۵/۰۶/۰۲**
زمان‌بندی ثبت: **prospective**

آخرین بروز رسانی: **2026-08-24, ۱۴۰۵/۰۶/۰۲**

تعداد بروز رسانی‌ها: **0**
تاریخ تایید ثبت در مرکز
2026-08-24, ۱۴۰۵/۰۶/۰۲

اطلاعات تماس ثبت کننده
نام
طاهره نوروزی
نام سازمان / نهاد
کشور
جمهوری اسلامی ایران
تلفن
+98 939 008 7375
آدرس ایمیل
esmaeilinavid@gmail.com

وضعیت بیمار گیری
بیمار گیری تمام شده
منبع مالی

تاریخ شروع بیمار گیری مورد انتظار
2026-09-11, ۱۴۰۵/۰۶/۲۰
تاریخ پایان بیمار گیری مورد انتظار
2026-09-21, ۱۴۰۵/۰۶/۳۰
تاریخ شروع بیمارگیری تحقق یافته
خالی
تاریخ پایان بیمارگیری تحقق یافته
خالی
تاریخ خاتمه کارآزمایی
خالی

عنوان علمی کارآزمایی
اثربخشی آموزش تفکر واگرا بر خلاقیت، اعتماد به نفس و خودکارآمدی

عنوان عمومی کارآزمایی
اثربخشی آموزش تفکر واگرا
هدف اصلی مطالعه
آموزشی/مشاوره‌ای
شرایط عمده ورود و عدم ورود به مطالعه
شرایط عمده ورود به مطالعه قبل از تصادفی سازی:
حداقل 15 و حداکثر 18 سال داشته باشند دانش آموز دوره متوسطه دوم باشند رضایت جهت شرکت در پژوهش داشته باشند
شرایط عمده عدم ورود به مطالعه قبل از تصادفی سازی:
داشتن بیماری جسمی که در روند درمان اختلال ایجاد کند مصرف

داروهای روانپزشکی سابقه مصرف مواد مخدر یا روان گردان داشته باشند.

سن

از سن **15 ساله** تا سن **18 ساله**

جنسیت

مونث

فاز مطالعه

مصداق ندارد

گروه‌های کور شده در مطالعه

- مراقب بالینی
- ارزیابی کننده پیامد
- آنالیز کننده داده

حجم نمونه کل

حجم نمونه پیش‌بینی شده: **30**

تصادفی سازی (نظر محقق)

اختصاص تصادفی به گروه‌های مداخله و کنترل

توصیف نحوه تصادفی سازی

در این پژوهش از روش تصادفی‌سازی ساده برای تخصیص شرکت‌کنندگان به دو گروه آزمایش و کنترل استفاده می‌شود. واحد تصادفی‌سازی در این مطالعه، دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه دوم شهرستان ایذه و واجد شرایط ورود به پژوهش هستند. ابتدا فهرست کامل دانش‌آموزان داوطلب که بر اساس معیارهای ورود به مطالعه انتخاب شده‌اند، تهیه می‌شود. سپس به هر شرکت‌کننده یک کد شناسایی عددی منحصربه‌فرد اختصاص داده می‌شود. این کدها در نرم‌افزار Random Number Generator وارد شده و برای هر فرد یک عدد تصادفی تولید می‌گردد. پس از تولید این اعداد، شرکت‌کنندگان بر اساس مقدار عدد تصادفی به ترتیب صعودی مرتب می‌شوند. سپس تخصیص افراد به دو گروه صورت می‌گیرد؛ به‌صورت متوالی، ۱۵ نفر اول فهرست به گروه آزمایش (آموزش تفکر واگرا) و ۱۵ نفر بعدی به گروه کنترل اختصاص می‌یابند. با این روش، ترتیب ورود به مطالعه و شناخت پژوهشگر از شرکت‌کنندگان هیچ نقشی در تعیین گروه نخواهد داشت. جهت پنهان‌سازی تخصیص، فردی که مسئول ورود داده‌ها و انجام فرآیند تصادفی‌سازی در نرم‌افزار است، از مجری آموزش و ارزیابان متغیرهای خلاقیت، اعتمادبه‌نفس و خودکارآمدی مستقل خواهد بود و امکان آگاهی از روند اجرای جلسات یا تغییر در تخصیص افراد را نخواهد داشت. همچنین کدهای شناسایی دانش‌آموزان به‌صورت محرمانه و جدا از سایر اطلاعات فردی و تحصیلی آنان نگهداری می‌شود. بنابراین، امکان پیش‌بینی گروه تخصیص‌یافته برای هر دانش‌آموز پیش از انجام فرآیند تصادفی‌سازی وجود نخواهد داشت.

کور سازی (به نظر محقق)

دو سویه کور

توصیف نحوه کور سازی

به‌منظور کنترل سوگیری و ارتقای روایی درونی پژوهش، این مطالعه با پروتکل دوسوکور طراحی شده است؛ بدین‌صورت که مربیان آموزشی، ارزیاب پیامد و تحلیل‌گر داده از نحوه تخصیص دانش‌آموزان دختر به گروه‌های آزمایش و کنترل بی‌اطلاع نگه داشته خواهند شد. در این فرآیند، ارزیاب پیامد در تمامی مراحل پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری، بدون آگاهی از گروه تخصیصی شرکت‌کنندگان، نسبت به جمع‌آوری داده‌ها اقدام می‌نماید تا از سوگیری در سنجش جلوگیری شود؛ همچنین، تمامی داده‌های خام با کدهای ناشناس (مانند گروه ۱ و ۲) در اختیار تحلیل‌گر آماری قرار خواهد گرفت و ماهیت واقعی گروه‌ها تا پایان فرآیند تحلیل داده‌ها فاش نخواهد شد. تمامی مراحل تخصیص توسط یک فرد مستقل از تیم پژوهشی انجام می‌گیرد و رمزگشایی کدهای تخصیص تنها پس از تکمیل نهایی تحلیل‌های آماری صورت می‌پذیرد.

دارو نما

ندارد

اختصاص به گروه‌های مطالعه

موازی

سایر مشخصات طراحی مطالعه

کد ثبت در سایر مراکز ثبت بین‌المللی

خالی

تاییدیه کمیته‌های اخلاق

1

کمیته اخلاق

نام کمیته اخلاق

کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی بهبهان

آدرس خیابان

بلوار امیرکبیر، خیابان شهید بیانی

شهر

بهبهان

استان

خوزستان

کد پستی

6361713198

تاریخ تایید

2026-07-01, ۱۴۰۵/۰۴/۱۰

کد کمیته اخلاق

IR.IAU.BEHBAHAN.REC.1405.171

بیماری‌های (موضوعات) مورد مطالعه

1

شرح

مشکلات مربوط به عزت نفس در نوجوانان

کد ICD-10

توصیف کد ICD-10

متغیر پیامد اولیه

1

شرح متغیر پیامد

خلاقیت

مقاطع زمانی اندازه‌گیری

قبل از انجام مداخله و دو هفته بعد از اتمام مداخله

نحوه اندازه‌گیری متغیر

پرسشنامه خلاقیت تورنس ۱۹۷۹

2

شرح متغیر پیامد

اعتماد به نفس

مقاطع زمانی اندازه‌گیری

قبل از انجام مداخله و دو هفته بعد از اتمام مداخله

نحوه اندازه‌گیری متغیر

پرسشنامه اعتماد به نفس مرادی و همکاران (1393)

3

شرح متغیر پیامد

خودکارآمدی

مقاطع زمانی اندازه‌گیری

قبل از انجام مداخله و دو هفته بعد از اتمام مداخله

نحوه اندازه‌گیری متغیر

پرسشنامه خودکارآمدی کودکان و نوجوانان موریس (2001)

متغیر پیامد ثانویه

خالی

گروه‌های مداخله

1

شرح مداخله
گروه مداخله: جلسات آموزش تفکر واگرا بر اساس پروتکل آموزشی بدری و همکاران ۱۳۹۲ خواهد بود. جلسات این مداخله در ۱۲ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای (هفته‌ای یک جلسه) به‌صورت گروهی برای گروه آزمایش انجام خواهد گرفت. آموزش تفکر واگرا، رویکردی است که با هدف گسترش افق‌های ذهنی، شکستن قالب‌های شناختی صلب، و ارتقای مهارت‌های تولید ایده‌های نو و متعدد، به دانش‌آموزان دختر کمک می‌کند تا با جایگزینی الگوهای فکری قالبی و همگرا با پاسخ‌های مبتنی بر انعطاف‌پذیری و اصالت فکری، مسائل فردی و تحصیلی خود را حل کرده و زمینه‌ساز ارتقای خلاقیت، اعتمادبه‌نفس و خودکارآمدی شوند. این رویکرد دارای محورهای اصلی آموزشی است که منجر به بهبود ابعاد چهارگانه تفکر خلاق (سیالی، انعطاف‌پذیری، ابتکار و بسط) می‌شود؛ این محورها عبارتند از: ایجاد فضای امن شناختی و تبیین مفهوم تفکر واگرا در برابر تفکر همگرا، آموزش فنون بارش فکری فردی و گروهی بدون اعمال قضاوت سریع، تقویت مهارت سیالی ذهن از طریق تولید حداکثری ایده‌ها و کاربردهای نامتعارف برای اشیا، تقویت انعطاف‌پذیری ذهنی با بازتعریف مسائل و تغییر زاویه دید، آموزش تکنیک‌های بسط ایده‌ها و توجه به جزئیات ظریف، استفاده از تمثیل، استعاره و تکنیک‌های اسکمپر جهت پرورش ابتکار و اصالت در ایده‌پردازی، شناسایی و تعدیل موانع هیجانی و روان‌شناختی خلاقیت (نظیر ترس از اشتباه و قضاوت دیگران) جهت ارتقای باورهای خودکارآمدی و اعتمادبه‌نفس، و در نهایت اجرای تمرین‌های عملی مسئله‌گشایی خلاق و جمع‌بندی مهارت‌های آموخته‌شده. تأکید اصلی این آموزش، کاهش ترس از ارزیابی منفی، افزایش جرئت‌ورزی در ارائه ایده‌های نو و جایگزینی الگوهای ذهنی محدودکننده با باورهای کارآمدی، استقلال فکری و خودباوری در رویارویی با چالش‌های یادگیری است.
طبقه بندی
رفتاری

2

شرح مداخله
گروه کنترل: هیچ مداخله یا درمانی دریافت نمی کنند.
طبقه بندی
مصداق ندارد

مراکز بیمار گیری

1

مرکز بیمار گیری
نام مرکز بیمار گیری
دبیرستان متوسطه دخترانه راضیه
نام کامل فرد مسوول
طاهره نوروزی
آدرس خیابان
خیابان حافظ جنوبی، کوچه فجر
شهر
ایذه
استان
خوزستان
کد پستی
6391646566
تلفن
+98 61 4365 1210
ایمیل
esmaeilinavid@gmail.com

حمایت کنندگان / منابع مالی

1

حمایت کننده مالی
نام سازمان / نهاد
دانشگاه آزاد اسلامی
نام کامل فرد مسوول
بهرنگ محمدصالحی
آدرس خیابان
بلوار زاگرس، میدان دانشجو
شهر
ایذه
استان
خوزستان
کد پستی
6391693627
تلفن
+98 996 477 0611
ایمیل
bsalehi@iau.ac.ir
ردیف بودجه
کد بودجه
آیا منبع مالی همان سازمان یا نهاد حمایت کننده مالی است؟
بلی
عنوان منبع مالی
دانشگاه آزاد اسلامی
درصد تامین مالی مطالعه توسط این منبع
100
بخش عمومی یا خصوصی
عمومی
مبدا اعتبار از داخل یا خارج کشور
داخلی
طبقه بندی منابع اعتبار خارجی
خالی
کشور مبدا
طبقه بندی موسسه تامین کننده اعتبار
دانشگاهی

فرد مسوول پاسخگویی عمومی کارآزمایی

اطلاعات تماس
نام سازمان / نهاد
دانشگاه آزاد اسلامی
نام کامل فرد مسوول
طاهره نوروزی
موقعیت شغلی
دانشجوی کارشناسی ارشد
آخرین مدرک تحصیلی
لیسانس
سایر حوزه‌های کاری/تخصص‌ها
روانشناسی
آدرس خیابان
خیابان محمد رسول الله، کوچه شهید آفتاب، پلاک ۴۶۲
شهر
ایذه
استان
خوزستان

کد پستی
6391684386
تلفن
+98 939 008 7375
فکس
ایمیل
esmaeilinavid@gmail.com

فرد مسوول پاسخگویی علمی مطالعه

اطلاعات تماس
نام سازمان / نهاد
دانشگاه آزاد اسلامی
نام کامل فرد مسوول
طاهره نوروزی
موقعیت شغلی
دانشجوی کارشناسی ارشد
آخرین مدرک تحصیلی
لیسانس
سایر حوزه‌های کاری/تخصص‌ها
روانشناسی
آدرس خیابان
خیابان محمد رسول الله، کوچه شهید آفتاب، پلاک ۴۶۲
شهر
ایذه
استان
خوزستان
کد پستی
6391684386
تلفن
+98 939 008 7375
فکس
ایمیل
esmaeilinavid@gmail.com

فرد مسوول به‌روز رسانی اطلاعات

اطلاعات تماس
نام سازمان / نهاد
دانشگاه آزاد اسلامی
نام کامل فرد مسوول
طاهره نوروزی
موقعیت شغلی
دانشجوی کارشناسی ارشد
آخرین مدرک تحصیلی
لیسانس
سایر حوزه‌های کاری/تخصص‌ها
روانشناسی
آدرس خیابان
خیابان محمد رسول الله، کوچه شهید آفتاب، پلاک ۴۶۲
شهر
ایذه
استان
خوزستان
کد پستی
6391684386
تلفن
+98 939 008 7375
فکس
ایمیل
esmaeilinavid@gmail.com

برنامه انتشار

فایل داده شرکت کنندگان (IPD)
خیر - برنامه‌ای برای انتشار آن وجود ندارد
توجیه/علت عدم تصمیم/عدم انتشار IPD
داده های شرکت کننده ها کاملا محرمانه است و قصد انتشار آنها را ندارم.
پروتکل مطالعه
هنوز تصمیم نگرفته‌ام - برنامه انتشار آن هنوز مشخص نیست
نقشه آنالیز آماری
خیر - برنامه‌ای برای انتشار آن وجود ندارد
فرم رضایتنامه آگاهانه
هنوز تصمیم نگرفته‌ام - برنامه انتشار آن هنوز مشخص نیست
گزارش مطالعه بالینی
هنوز تصمیم نگرفته‌ام - برنامه انتشار آن هنوز مشخص نیست
کدهای استفاده شده در آنالیز
خیر - برنامه‌ای برای انتشار آن وجود ندارد
نظام دسته‌بندی داده (دیکشنری داده)
خیر - برنامه‌ای برای انتشار آن وجود ندارد